

Definition og beskrivelse af specialet "hjælpemiddelformidling"

Hjælpemiddelformidling

Specialet retter sig imod hjælpemidler som ergoterapeutisk intervention, som indenfor området kaldes hjælpemiddelformidling (1). Der findes ikke nogen officiel definition af begrebet "hjælpemiddelformidling". Det er praksis, der beskriver begrebet. Hjælpemiddelformidling forstås derfor som et system af love, regler og administrativ praksis, der i kombination med en social- og sundhedsfaglig vurdering af borgerens funktionsbegrænsninger fører frem til, at han får udleveret et eller flere hjælpemidler (2).

Hjælpemidler er en af de strategier, der anvendes i forbindelse med rehabiliteringsprocessen for at afhjælpe de aktivitetsproblemer og problemer med deltagelse i samfundslivet, som en borger med nedsat funktion har (2). Der findes flere forskellige definitioner af hjælpemiddelbegrebet. Her præsenteres den definition, der oftest anvendes indenfor forskningen på området. Den er amerikansk og afspejler, at hjælpemidler er en teknologi, samtidig med at formålet med brugen af hjælpemidler er angivet (3, 4):

- *Produkt: Udstyr eller systemer, hvad enten det er almindelige produkter, tilpassede eller særlige produkter, som har til formål at forøge eller forbedre muligheder for aktivitet og deltagelse hos mennesker med nedsat funktionsevne.*
- *Hjælpemiddelformidling: enhver serviceydelse som direkte hjælper personer med nedsat funktionsevne med at udvælge, anskaffe eller anvende et hjælpemiddel.*

Teknologien hjælpemidler er således ikke kun det fysiske produkt, "isenkrammet", men også den faglige indsats i form af match mellem borger og hjælpemiddel, instruktion/undervisning i brug, tilpasning til omgivelserne, opfølgning, vedligeholdelse, reparation, m.m."(1-3).

Ergoterapeutisk intervention indenfor "hjælpemiddelformidling"

Interventionen foregår i relation til individets aktivitetsudøvelse, funktionsnedsættelse og deltagelse i samfundslivet, og den udøves i alle samfundets sektorer, fx i forbindelse med uddannelse, arbejdsmarked, bolig, sundhedssektoren og det private liv.

Formålet med interventionen kan være (3):

- Kompensation for manglende evne eller funktion, sådan at personen bliver i stand til at føre et hverdagsliv, socialt liv og arbejdsliv på lige fod med andre borgere
- Træning
- Stimulere personlig udvikling hos borgeren – f.eks. hos børn
- Forebygge opståen af arbejdsskader, oftest i forbindelse med plejeopgaver
- Forebyggelse med henblik på at hindre en forværring af en kritisk tilstand

Perspektivering

- Med Bistandslovens indførelse i 1972 blev der for første gang lovgivet på området og borgerne fik retskrav på hjælpemidler. Dermed blev der behov for ergoterapeuter, der havde kendskab til lovgivningen og dens muligheder samt indgående kendskab til hjælpemidlerne og kunne vurdere borgernes behov.

Definition og beskrivelse af specialet ”hjælpemiddelformidling”

- I den samme periode har der været en eksplosiv udvikling i de tekniske hjælpemidler og muligheder for boligændringer, fordi der samtidig er sket en afinstitutionalisering, således at de enkelte borgere har fået mulighed for at forblive i eget miljø.
- I 2003 udkom Metodebog i hjælpemiddelformidling på Munksgaard Danmark i samarbejde med Ergoterapeutforeningen og Ergoterapeutskolen i Århus. Bogen forventes at få betydning som et løft for specialeområdet.
- I 2003 udkom Basisbog i Ergoterapi hvor hjælpemiddelområdet for første gang i Danmark er beskrevet som et ergoterapeutisk basisområde, der skal være en del af ergoterapeutuddannelsen.
- LFG har eksisteret siden 2000 og har ca. 250 medlemmer. Antallet af ergoterapeuter der arbejder inden for hjælpemiddel- og boligændringsområdet anslås til at være ca. 600 ud af 4324 medlemmer (5). Det betyder, at ergoterapeuter som på den ene eller anden måde arbejder inden for hjælpemiddelområdet, er meget stort.
- Der er udarbejdet masterafhandlinger på hjælpemiddelområdet, og flere er på vej, ligesom der også er en ph.d. afhandling undervejs.
- Interventionerne (hjælpemidler og boligændringer) bidrager til udmøntningen af den officielle danske handicappolitik, hvilket afspejles i det samfundsmæssige ressourceforbrug på mere end to milliarder kroner årligt. Hjælpemiddelinstitutionen har i november 2004 udarbejdet en forskningsredegørelse, som skal sætte fokus på området hjælpemidler og boligændringer og skabe grobund for aktiviteter
- Det danske system er indrettet på, at eksperter forestår hjælpemiddelformidlingen, hvorfor det er af vital betydning for brugerne, at ergoterapeuterne er specialister og kompetente til at give kvalificeret rådgivning og vejledning.
- Der findes netværk på internationalt plan inden for dette område i både Norden, EU og USA. I Norden foregår der et samarbejde via de fem nationale hjælpemiddelinstitutioner, og i EU findes netværket Association for the Advancement of Assistive Technology in Europe (AAATE), som afholder biennale konferencer. I USA findes netværket Rehabilitation Engineering and Assistive Technology Society of North America (Resna) samt flere netværk, der specielt interesserer sig for it-baserede interventioner, fx International Society of Alternative and Augmentative Communication (ISAAC).
- Der har gennem årene været gennemført talrige udviklingsprojekter på området, bl.a. med tilskud fra EU, hvorimod der kun har været gennemført få egentlige forskningsprojekter, specielt i Danmark. I Sverige, Holland, USA og Canada foregår der en hel del forskning på området. Hjælpemiddelinstitutionen har taget initiativ til at udarbejde en beskrivelse af forskningsfeltet for at belyse nødvendigheden af forskning på hjælpemiddelområdet, hvilket forhåbentlig vil føre til øget forskningsaktivitet (3).

Kilder:

- (1) Brandt Å, Jensen L. Hjælpemidler og tilgængelighed for at muliggøre aktivitet og deltagelse. I Borg T, Runge U, Tjørnov J (eds). Basisbog i ergoterapi. København: Munksgaard Danmark, 2003.
- (2) Jensen EM, Jensen L, Schøtt I, Bindslev N. Metodebog i hjælpemiddelformidling. København: Munksgaard Danmark, 2003.

Definition og beskrivelse af specialet "hjælpemiddelformidling"

- (3) Hjælpemiddelinstittet: Forskning og udvikling inden for området hjælpemidler og boligændringer. Århus: Hjælpemiddelinstittet, 2003.
- (4) Cook AM, Hussey SM. Assistive Technologies: Principles and Practise. 2nd ed. St. Louis, Missouri: Mosby, 2002
- (5) Oplysninger pr. januar 2005 fra Ergoterapeutforeningen over fordeling af medlemmer pr arbejdsområde.
- (6) Hjælpemiddelinstittet HMI: Forskning og udvikling på området hjælpemidler og boligændringer, 2004